

Valtiovarainministeriö

valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntö 12.7.2012 VM066:00/2012

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI TULOVEROLAIN 73 §:N, ELINKEINOTULON VEROTTAMISESTA ANNETUN LAIN 55 §:N JA MAATILATALOUDEN TULOVEROLAIN 10 §:N MUUTTAMISESTA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esitysluonnokseen 29.6.2012 laeiksi tuloverolain 73 §:n, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 55 §:n ja maatilatalouden tuloverolain 10 e §:n muuttamisesta. Lausuntonaan KHT-yhdistys – Föreningen CGR ry (jäljempänä KHT-yhdistys) esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Verovapaan kilometrikorvauksen laskentaperiaatteista

Hallituksen esitysluonnoksessa tuloverolain verovapaata kilometrikorvausta koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että Verohallinto vähentäisi verosta vapaan kilometrikorvauksen yleistä määrää vahvistettaessa yksityisajojen osuutena 5 prosenttia valtion työmarkkinalaitoksen laskemasta kilometrikorvauksen enimmäismäärästä. Lisäksi Verohallinto vahvistaisi erikseen verosta vapaan kilometrikorvauksen enimmäismäärän 15 000 kilometrin ylittävälle osalle. Esitysluonnoksen mukaan siltä osin kuin työntekijän ajokilometrit ylittävät 15 000 kilometriä verohallinto vahvistaisi verosta vapaaksi määräksi 55 prosenttia valtion työmarkkinalaitoksen laskemasta kilometrikorvauksen enimmäismäärästä.

KHT-yhdistys katsoo, että kaavamaiset vähennykset valtion työmarkkinalaitoksen laskemasta enimmäismäärästä verovapaita kilometrikorvauksia vahvistettaessa johtaisivat entistä huonommin ennustettavaan ja epätarkempaan lopputulokseen sekä monissa tapauksissa alikompensatioon. Hallituksen esitysluonnos myös monimutkaistaisi voimassa olevaa lainsäädäntöä ja asettaisi ylimäärisiä velvoitteita työnantajille. Mikäli nykytilanteen tarkistamiseen katsotaan olevan aihetta, KHT-yhdistyksen käsityksen mukaan ensisijainen menettelytapa olisi se, että valtion työmarkkinalaitoksen laskentaperiaatteita tarkistettaisiin, jotta voitaisiin määrittää riittävällä tarkkuudella keskimääräinen kilometrikohtainen kiinteiden ja muuttuvien kulujen yhteismäärä. Tarvittaessa myös keskimääräisten vuodessa ajettujen kilometrien määrää tulisi pystyä muuttamaan laskelmissa tilastollisten tietojen perusteella. KHT-yhdistyksen mielestä ei ole perusteltua pyrkiä korjaamaan lainsäädäntöön otettavalla kaavamaisella prosenttivähennyksellä mahdollista kustannuslaskelman perusteissa olevaa epätarkkuutta, vaan laskelman perusteita tulisi tarkistaa.

Perusteluina 5 %:n yksityiskäytön vähennykselle hallituksen esitysluonnoksessa mainitaan muun muassa, että valtion työmarkkinalaitoksen laskentamallin oletuksena on se, että autolla ajetaan ainoastaan työajoa 15 000 kilometriä vuodessa eikä laskelmissa ole otettu huomioon lainkaan yksityisajoa. KHT-yhdistyksen käsityksen mukaan valtion työmarkkinajärjestö laskee keskimääräisen kiinteän kustannuksen ajoneuvon käytöstä 15 000 kilometrin ajon mukaan erittelemättä kuinka paljon ajoneuvolla on ajettu yksityis- tai työajoa. Kun lasketaan kilometrikohtaista kustannusta, merkitystä ei ole sillä seikalla, ovatko ajot työ- vai yksityisajoa. Näin ollen esitysluonnoksen sivulla 5 oleva päätelmä "ylikompensaatiota muodostuu ensinnäkin siitä syystä, että palkansaajan yksityisajojen osuutta ei ole otettu huomioon keskimääräisiä kustannuksia laskettaessa eikä verosta vapaata korvaustasoa määriteltäessä" on perusteeton. Koska verovapaa kilometrikorvaus suoritetaan vain toteutuneiden työajokilometrien perusteella, työntekijä ei voi saada korvausta yksityisajoista. Tästä johtuen 5 %:n laskennallinen yksityiskäytön vähennys ei ole perusteltu. Kuten edellä todetaan, mikäli katsotaan ja tilastollisesti todennetaan, että laskelmissa käytetty 15 000 kilometrin vuotuinen ajomäärä ei vastaa todellista keskimääräistä ajomäärää, laskelman perusteita tulee korjata tältä osin. KHT-yhdistyksen mielestä lakia ei tule muuttaa tällaisen syyn johdosta.

Esitysluonnoksen perusteluissa todetaan myös, että ehdotettu sääntelyn rakenne vastaisi verovapaan päivärahan ja ateriakorvauksen määräämisen tapaa, jossa Verohallinto vähentää valtion työmarkkinalaitoksen laskelman yhteismäärästä 15 prosenttia säästyneiden elantokustannusten osuutena. Työmatkasta aiheutuneiden ylimääräisten elantokustannusten korvaaminen on luonteeltaan hyvin toisenlainen asia kuin työajoista aiheutuneiden kustannusten korvaaminen. Työmatkalla työntekijä säästää normaalitilanteessa hänelle syntyvät ruokailu- yms. kustannukset, mutta toisaalta työmatkasta hänelle aiheutuu erityisiä ruokailu- yms. kustannuksia. On luonnollista ja perusteltua vähentää korvattavasta määrästä ne kustannukset, jotka olisivat syntyneet ilman työmatkaa. Työajojen suhteen ei synny mitään vaihtoehtoiskustannusta, jolta välttyään työmatkan johdosta. Työajasta syntynyt kustannus on kokonaisuudessaan lisäkustannus työmatkan johdosta. Siten esitysluonnoksessa tehty rinnastus ei KHT-yhdistyksen näkemyksen mukaan ole hyväksyttävä perustelu esitetyille muutoksille.

Esitysluonnoksen perusteluista voisi päätellä, että tarkoitus on erikseen leikata verovapaan kilometrikorvauksen määrää, kun työntekijälle korvattujen työajojen määrä ylittää 15 000 km vuodessa. Ehdotetussa säännöstekstissä kuitenkin mainitaan, että siltä osin kuin ajokilometrit ylittävät 15 000 kilometriä Verohallinto vahvistaa verosta vapaaksi määräksi 55 prosenttia valtion työmarkkinalaitoksen laskemasta kilometrikorvauksen enimmäismäärästä. Mikäli tarkastellaan nimenomaan työntekijälle korvattujen työajokilometrien määrää, tämä tulisi tarkentaa lakitekstiin. Mutta kuten KHT-yhdistys tässä lausunnossa toteaa, esitysluonnoksen muutosehdotuksia ei tulisi lainkaan toteuttaa (lukuun ottamatta nimen muutoksesta johtuvaa teknistä muutosta).

Työnantajavelvoitteista ja verotuottojen lisäyksestä

Hallituksen esitysluonnoksen muutokset aiheuttavat työnantajalle merkittäviä lisävelvoitteita. Työnantajan tulisi esimerkiksi seurata palkansaajien

kokonaistyöajokilometrejä (ellei sitten todellisuudessa tarkoiteta korvattuja työajokilometrejä, ks. yllä olevat kommentit) ja 15 000 kilometrin ylittyessä muutettava maksettavan kilometrikorvauksen määrää tai toimitettava ennakonpidätys ja maksettava työnantajan sosiaaliturvamaksu verovapaan määrän ylittävistä korvauksesta. KHT-yhdistys katsoo, että ehdotetut muutokset monimutkaistavat voimassa olevaa selkeää oikeustilaa kilometrikorvausten maksamisessa ilman, että saadaan vastaavaa hyötyä parantuneen verotuksen yhdenmukaisuuden ja oikeudenmukaisuuden muodossa tai muutoin.

Ylimääräisen hallinnollisen työn lisäksi esitysluonnoksen sisältämät muutokset vaatisivat KHT-yhdistyksen käsityksen mukaan päivityksiä sekä matkalasku- että myös palkkahallinnon muihin tietojärjestelmiin. Näiden muutosten kustannukset tulisivat työnantajien kannettaviksi. KHT-yhdistys pitää kohtuuttomana, että verrattain pientä verovelvollisten joukkoa koskevien ja pieniin verotuottoihin johtavien muutosten vuoksi työnantajat joutuisivat kantamaan kustannukset muutoksen vaatimista tietojärjestelmämuutoksista.

Esitysluonnoksessa esitetty arvio verotuottojen lisäyksestä vaikuttaa veronsaajien kannalta kovin optimistiselta. KHT-yhdistys pitää todennäköisenä sitä, että jos esitysluonnoksen muutokset toteutettaisiin, suurin osa työnantajista maksaisi kilometrikorvauksia vain verovapaan maksimimäärän, eikä verotuottojen määrä juurikaan kasvaisi.

Jos hallituksen esitysluonnoksen mukainen erikseen vahvistettava verosta vapaa kilometrikorvauksen enimmäismäärä korvattavien työajojen (oletamme, että ehdotetun säännöstekstin sanamuodosta huolimatta tässä tarkoitetaan nimenomaan työntekijälle korvattuja työajokilometrejä) 15 000 kilometriä ylittävälle osuudelle kuitenkin säädetään, KHT-yhdistys katsoo, että tilanteessa, jossa yksittäisen suorituksen maksajan korvaamien työajokilometriä ei ylitä 15 000 kilometriä, mutta työntekijä saa useammalta suorituksen maksajalta korvauksia yhteensä yli 15 000 kilometriltä ja kilometrikorvausten määrä yhteenlaskettuna ylittäisi verovapaan enimmäismäärän, tulisi suorituksen maksaja vapauttaa paitsi ennakonpidätysvelvollisuudesta myös velvollisuudesta maksaa työnantajan sosiaaliturvamaksu. KHT-yhdistys olettaa esitysluonnoksen perusteella tämän olevan tarkoituksenkin, jos ehdotetut muutokset toteutetaan, mutta selvyyden vuoksi asiasta tulisi säätää erikseen. Vaikka työnantajan sosiaaliturvamaksun perusteena on lähtökohtaisesti enakkoperintälain 13 §:ssä tarkoitettu palkka, palkkio ja korvaus, nähdäksemme ei ole selvää, että pelkästään Verohallinnon päätös vapauttaa verovapaan määrän ylittävät korvaukset ennakonpidätysvelvollisuudesta edellä mainituissa tilanteissa vapauttaisi suoritusten maksajat myös velvollisuudesta maksaa työnantajan sosiaaliturvamaksu verovapaan määrän ylimenevistä korvauksista.

Yhteenveto

KHT-yhdistys katsoo, että esitysluonnoksen mukaisiin lakimuutoksiin ei ole tarvetta. Mikäli verovapaan kilometrikorvauksen laskentaperusteisissa katsotaan olevan tilastotietojen valossa tarvetta tarkennuksille, nämä tarkennukset voitaneen tehdä tarkemmalla tasolla suoraan laskentaperusteisiin ilman, että lakiin otetaan arvioperusteisia korjausprosentteja. KHT-yhdistys ei siten näe perusteltua syytä

toteuttaa nyt esitettyjä muutoksia tuloverolakiin, elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin ja maatilatalouden tuloverolakiin lukuun ottamatta teknistä muutosta tuloverolain 73 §:ään (Verohallituksen tilalle Verohallinto).

Helsingissä 2. elokuuta 2012

KHT-yhdistys – Föreningen CGR ry

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Hannu Pellinen', written over a horizontal line.

Hannu Pellinen

puheenjohtaja